

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र

एम. ए. भाग १ सत्र १ व २ समाजशास्त्र (जुना अभ्यासक्रम)

मार्च/एप्रिल २०२४ परीक्षा

आपण दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्रामध्ये प्रवेश घेतल्याबद्दल आपले स्वागत. एम. ए. भाग १ या अभ्यासक्रमामध्ये प्रत्येक विषयासाठी ८० गुणाची लेखी परीक्षा + २० गुणांचे स्वाध्याय अशी सत्र परीक्षापध्दती लागू आहे. त्यानुसार गतशैक्षणिक वर्ष २०२२—२०२३ मध्ये सुधारित झालेल्या अभ्यासक्रमाप्रमाणे एम. ए. भाग १ सत्र १ व २ साठी पुनर्प्रवेशित (Repeater) झालेल्या विद्यार्थ्यांकरिता सुधारित अभ्यासक्रमानुसारचे स्वाध्याय प्रश्न सोबत देत आहोत. सदरचे स्वाध्याय खाली दिलेल्या नियमावलीप्रमाणे पूर्ण करून आपल्या अभ्यास केंद्राकडे जमा करणे आवश्यक आहे. दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या मुख्य कार्यालयामध्ये स्वाध्याय स्वीकारले जाणार नाहीत.

नियम :

1. सत्र परीक्षामध्ये प्रत्येक पेपरसाठी लेखी परीक्षा ८० गुण व स्वाध्याय २० गुण अशी एकूण १०० गुणांची आहे.
2. सत्र १ व २ करिता प्रथम पुनर्प्रवेशित विद्यार्थ्यांनी (Repeater) तुम्ही निवडलेल्या प्रत्येक पेपरसाठी एक असे स्वाध्याय पूर्ण करावयाचे आहेत. स्वाध्याय लिहिण्याकरिता आखीव कागद / A4 size paper वापरावा.
3. स्वाध्याय उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावर आपण प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव, वर्ष, तुमचा परीक्षेचा बैठक क्रमांक, नोंदणीप्रमाणे नाव, पत्ता (कायमस्वरूपी), विषय, PRN व मोबाईल नंबर (कायमस्वरूपी) लिहिणे आवश्यक आहे. (मुख्यपृष्ठ / Cover Page यासोबत दिलेले आहे ते Download करून वापरावे)
4. लिहून पूर्ण केलेले सर्व पेपर्सच्या स्वाध्यायावर आपला परीक्षा बैठक क्रमांक (Exam seat No.) लिहूनच प्रवेशासाठी निवडलेल्या अभ्यास केंद्रावर विहित वेळेत पोहोच करावेत (बैठक क्रमांक विद्यापीठाच्या www.unishivaji.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध होतील.) स्वाध्याय जमा करताना स्वाध्यायासोबत हॉलतिकीटची झेरॉक्स प्रत जोडावी.
5. विद्यार्थ्यांनी स्वाध्याय अभ्यास केंद्रामध्ये जमा करणेच्या अंतिम तारखा स्वतंत्र परिपत्रकाद्वारे www.unishivaji.ac.in या संकेतस्थळावरील Distance Education → Online Notice Board (http://www.unishivaji.ac.in/distedu/notice_board.aspx) या लिंकवरती नंतर प्रसिध्द करण्यात येतील यांची संबंधितांनी नोंद घ्यावी.

6. एकदा स्वाध्यायांचे मूल्यांकन झाल्यानंतर त्यांचे पूर्णमुल्यांकन व श्रेणीसुधार केले जाणार नाही. त्याची फोटोकॉपी मिळणार नाही.
7. जे विद्यार्थी दिलेल्या वेळेत स्वाध्याय जमा करतील त्याच विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जातील. जे विद्यार्थी स्वाध्याय जमा करणार नाहीत अशा विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जाणार नाहीत. त्यास दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार राहणार नाही.

विशेष सूचना

- दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या सर्व मान्यताप्राप्त अभ्यासकेंद्रावर संपर्क सत्राचे आयोजन केले जाते. तरी विद्यार्थ्यांनी वेळोवेळी अभ्यास केंद्र समन्वयक यांच्याशी संपर्क साधून संपर्क सत्र, परीक्षा वेळापत्रक, हॉलतिकीट, निकाल इत्यादी बाबत माहिती घ्यावी. तसेच वेळोवेळी विद्यापीठ संकेतस्थळाला भेट देवून अद्ययावत माहिती जाणून घ्यावी.
- आपण निवडलेल्या विषयाप्रमाणे स्वयंअध्ययन साहित्य घेणे, आपल्या पाठयक्रमाचा अभ्यासक्रम (Syllabus) प्राप्त करून घेणे व त्याप्रमाणे अध्ययन करणेची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची आहे.
- आपल्या रजिस्ट्रेशन फॉर्मवर असलेल्या अभ्यासकेंद्रामध्येच स्वाध्याय जमा करावयाचे आहेत जर दुसऱ्या अभ्यासकेंद्रावर स्वाध्याय जमा केले तर स्वाध्यायाचे गुण आपल्या गुणपत्रिकेवर येणार नाहीत व त्यासाठी दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार असणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.

दूर शिक्षण केंद्र, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
स्वाध्याय उत्तर पत्रिकेचे मुखपृष्ठ (Cover Page)

परीक्षा बैठक क्रमांक

अभ्यासक्रमाचे नांव : .....

(बी.ए./बी.कॉम. भाग 1 एम.ए./एम कॉम भाग 1 व 2)

सत्र : .....

(पहिले/दूसरे/तिसरे/चौथे/पाचवे/सहावे)

विषय : .....

1. अभ्यास केंद्राचे नाव -----

2. विद्यार्थ्यांचे पूर्ण नाव -----

3. पूर्ण पत्ता : -----

----- पिन कोड नं.-----

4. मोबाईल क्रमांक : लॅण्डलाईन क्रमांक :

5. अभ्यासक्रमाचे नाव : ----- सत्र -----

6. पेपरचे नाव : -----

7. पेपर क्रमांक : -----

8. सबजेक्ट कोड : -----

9. परीक्षा बैठक क्रमांक -----

(ज्या परीक्षेसाठी स्वाध्याय जमा करत आहे)

10. पी.आर.एन. : -----

11. स्वाध्याय जमा करण्याचा दिनांक : -----

12. विद्यार्थ्यांची स्वाक्षरी : -----

(फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता)

मिळालेले गुण : -----

परीक्षकांची स्वाक्षरी : -----

M.A. Part I Sem. I and II Sociology (Old Syllabus)

Assignment Question March/April 2024 Exam

एम. ए. भाग १ सत्र १ व २ समाजशास्त्र (जुना अभ्यासक्रम)

स्वाध्याय प्रश्न मार्च/एप्रिल २०२४ परीक्षा

(गतशैक्षणिक वर्ष २०२२ – २०२३ मध्ये सुधारित झालेल्या अभ्यासक्रमाप्रमाणे)

(प्रत्येक प्रश्नास २० गुण)

M.A. Part I Sem I Sociology : Classical Sociological Traditions: Marx, Weber, Durkheim.

1 दुर्खेइम यांच्या आत्महत्या सिद्धांत आणि प्रकारची चर्चा करा.

किंवा

2 मार्क्सचा वर्ग आणि वर्ग संघर्ष सिद्धांत स्पष्ट करा.

1 Discuss the Durkheim's theory of suicide and its types.

OR

2 Define Marx theory of class and class struggle.

M.A. Part I Sem I Sociology : Understanding Indian Society

1 ग्रामीण समाज संरचना आणि बदल चर्चा करा.

किंवा

2 आदिम संकल्पना आणि त्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा .

1 Discuss the Rural Society: Structure and Change.

OR

2 Define the concepts of tribes and their characteristics.

M.A. Part I Sem I Sociology : Social Movements in India

1 भारतातील कोणत्याही दोन पारंपारिक चळवळीचे वर्णन करा .

किंवा

2 सामाजिक चळवळीच्या प्रकाराची दीर्घ टीप लिहा.

1 Describe any two traditional Social Movements in India.

2 Write a broad note on types of Social Movements.

M.A. Part I Sem I Sociology : Rural Society in India

1 ग्रामीण समाजाच्या अध्यनातील मार्क्सवादी दृष्टीकोन विशद करा .
किंवा

2 भारतातील शेतकरी चवळीचे विश्लेषण करा.

1 Elaborate the Marxist perspective in the study of rural study.

OR

2 Analyses the Farmers Movements in India

M.A. Part I Sem I Sociology: Education and Society

1 शिक्षणातील सैद्धांतिक कार्यवादी दृष्टीकोन यावर चर्चा करा .
किंवा

2 उच्च शिक्षणातील समस्या आणि आव्हाने स्पष्ट करा.

1 Discuss the functional perspective in Education.

OR

2 Explain the Higher Education Problems and challenges.

M.A. Part I Sem II Sociology : Classical Sociological Traditions: Pareto, Cooley and Mead.

1 पारेटोच्या तार्किक आणि अतार्किक क्रियेची चर्चा करा
किंवा

2 सामाजिक तथ्यांचे उद्दिष्टाचे विश्लेषण द्या .

1 Discuss on Paretos Logical and Non logical actions.

OR

2 Analysis Objective Study of Social Facts

M.A. Part I Sem II Sociology : Perspectives on Indian Society

1 लुईस डूमो यांच्या प्राच्यविद्या दृष्टी कोणाची चर्चा करा .

किंवा

2 ए.आर. देसाई यांच्या मार्क्सवादी सिद्धांताचे विश्लेषण करा .

1 Discuss on Louis Demounts ideological perspective.

OR

2 Analysis the Marxist theory of A.R.Desai

M.A. Part I Sem II Sociology : Social Movements in India

1 नेतृत्वाचे प्रकार आणि भूमिकांची चर्चा करा.

किंवा

2 कोणत्याही दोन नव सामाजिक आंदोलनाची चर्चा करा.

1 Discuss The Role and Types of Leadership

OR

2 Discuss any two New Social Movements in India

M.A. Part I Sem II Sociology : Sociology of Change and Development

1 केंद्रीय परीघ सिद्धांताचे वर्णन करा .

किंवा

2 सामाजिक बदलाच्या घटकाचे विश्लेषण करा .

1 Describe the Centre-periphery Theory

OR

2 Analysis of the factors of social change.

M.A. Part I Sem II Sociology : Urban Society in India

1 शहराच्या विकासाच्या कोणत्याही दोन सिद्धांताचे विश्लेषण करा

किंवा

2 स्थलांतर आणि शहरीकरण यावर दीर्घ चर्चा करा .

1 Analysis of any two theories of Urban Development.

OR

2 Discuss briefly on Migration and Urbanization.

M.A. Part I Sem II Sociology : Political Sociology

- 1 विलफ्रेड पॅरेटोच्या अभिजन सिद्धांताची चर्चा करा .
किंवा
- 2 राजकीय सामाजीकीकरणाचा अर्थ आणि महत्व स्पष्ट करा .
- 1 Discuss vilfredo Pareto elites theory.

OR

- 2 Explain the meaning and importance of political socialization.
-